

Összegzés

a Nógrád megyei települési nyilvános könyvtárakról 2016. évi beszámolóik és 2017. évi munkaterveik alapján

Nógrád megye települési nyilvános könyvtárai térségük meghatározó, többségében integrált, többfunkciós intézményei. Túlnyomó részük a közgyűjteményi feladatokon kívül közművelődési szerepet is betölt. Az intézmények szervezeti egységei különböző összetételben jelennek meg: könyvtár - faluház - közösségi és emlékház; városi és iskolai könyvtár. A hagyományos könyvtári feladataikat a vonatkozó törvények betartása mellett a lakossági és helyi érdekek figyelembe vételével végzik. Igyekeznek közösségi teret, művelődési és szórakozási lehetőséget biztosítani a helyi adottságokra, értékekre, szakértelmükre támaszkodva. Az összegzés elkészítéséhez az alábbi intézmények beszámolóí állnak rendelkezésre:

- Madách Imre Városi Könyvtár, Balassagyarmat
- Városi Művelődési Központ és Könyvtár, Rétság
- Bátorterenyi Városi Közművelődési Központ és Könyvtár, Bátortereny
- Mikszáth Kálmán Könyvtár és Faluház, Szurdokpüspöki
- Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény, Érsekvadkert
- Krúdy Gyula Könyvtár, Szécsény
- Cogitó Általános Művelődési Központ, Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár; Somoskőújfalu

Állománygyarapítás, állománygondozás, nyilvántartás, feldolgozás

Általánosságban elmondható, hogy kevés az állománygyarapításra fordított összeg, ez különösen igaz a kisebb lélekszámú településeken.

Szurdokpüspökiben a beszerzett könyvek száma 158 db, értékük 309.379,- Ft. A könyvtáros igyekezett kihasználni a kedvezményes kiadói vásárlás lehetőségét. Így tudott a Tinta Kiadótól 50%-os áron rendelni különböző nyelvi szótárakat. Jelentős árengedménnyel rendelt a SAXUM kiadótól, a polc.hu webáruházból 15%-os kedvezménnyel szerzett be főleg gyerek- és ifjúsági irodalmat. A vásárlások mellett a Nemzeti Könyvtár ajándék kötetei gyarapították az állományt. A magánszemélyektől kapott felajánlásokat, helyhiány miatt nem tudta fogadni.

Érsekvadkert: A tárgyévben beszerzett állomány 151 db 405.000,- Ft értékben. Az állományfejlesztés nagyrészt a Könyvtárellátóval kötött szerződés alapján történik, de a csökkenő beszerzései keret megkívánja, hogy a könyvpiac akcióit is igénybe vegyék. 2001-óta a Szirén integrált könyvtári rendszert használják, a könyvek állományba vétele is ezzel

történik. Azóta megszüntették az egyedi és a csoportos leltárkönyvek használatát és a katalógusok építését.

Szécsény: A 2016-ban beszerzett állomány 646 db, értéke 1.506.000,- Ft.

Somoskőújfaluban 2016-ban az állomány 218.287,- Ft értékben gyarapodott. Az iskolai könyvtár állományát megvizsgálták, és állományapasztást hajtottak végre. Ezt követően felmérték az igényeket a tantestület bevonásával, hogy milyen szakmai könyvekre lenne szükség, amelyek az oktató munkát és a tanulók fejlődését segítik.

Balassagyarmat a Könyvtárellátó Kht-vel kötött könyvtárellátási szerződéssel biztosította a dokumentum beszerzést, de vásárolt kiadóktól, terjesztőktől, internetes szolgáltatóktól is. Az állományát ajándék, helyi kiadvány és pályázati pénzből finanszírozott gyarapodás is növelte. 2016-ban összesen 1690 dokumentummal gyarapodott, 3.419.274,- Ft értékben. Olvasóik 101 féle periodikumból juthattak a legfrissebb információkhoz, melyből 62-t ajándékba kaptak, 39-et vásároltak. A fizikailag elhasználódott dokumentumokat kivonták az állományból. Az év során összesen 5165 db dokumentumot töröltek. A Helytörténeti Gyűjteményben 72 db dokumentum került beletárolásra, melyek mindegyike kutatóik, vendégeik, előadók ajándéka volt. Folytatták az Elegyes gyűjtemény feldolgozását. Beletárolták Megyeri Sári balassagyarmati származású színésznő, író iratanyagát, továbbá Bényi Endre, Lázár Magda, Pálinkás Katalin, Ligeti Lajos és Vojtkó István újabb anyagát. Az Esze Tamás gyűjtemény iratanyagát folyamatosan gyarapították cikk-kivágatokkal, eredeti és fénymásolt dokumentumokkal. A Nógrád Megyei Hírlapból összegyűjtötték a Balassagyarmat életére vonatkozó cikkeket. Befejeződött az Aprónyomtatványok különgyűjtemény rendezése, minden dokumentum számítógépre került, így egyszerűen és gyorsan visszakereshető dátum, helyszín, közreműködő szerint. A lakosság rendelkezésére bocsátották Balassagyarmat Város és Nógrád Megye Önkormányzatának jegyzőkönyveit.

Rétság: A 2016-ban beszerzett állomány 464 db, értéke 1.174.000,- Ft.

Bátonyterenyén érdekeltségnövelő támogatást 2016-ban nem tudtak igénybe venni. A beszerzett könyvek száma 225 db, értékük 550.234,- Ft. A beszerzés a Könyvtárellátó Új könyvek jegyzékéből történik az olvasók érdeklődési körének, elvárásainak megfelelően. Folyóiratból 20-féle állt az olvasók rendelkezésére. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával ajándékként többféle irodalmi, művészeti és társadalomtudományi folyóiratot kap az intézmény. A lakosságtól ajándékként érkezett könyvek tartalmi és gyűjtőköri megfelelés alapján erősen válogatva kerülnek tartós megőrzésre. A kevésbé használt állományrészek leválogatása megtörtént, de a tervszerű apasztás dokumentálására 2016-ban sem került sor.

Személyi feltételek

A könyvtári munkafolyamatok elvégzését nehezíti a szakirányú végzettséggel rendelkezők alacsony száma. Valamelyest javít ezen a kulturális közfoglalkoztatottak alkalmazása, és a közösségi szolgáltatók munkája.

Balassagyarmaton az év során 7 tanuló vett részt a Helytörténeti Gyűjteményben Vojtkó István Ipoly-parti igaz mesék kéziratának gépelésében, és részt vettek a nyári felújítás során a könyvállomány átpakolásában, rendszerezésében.

Bátonyterenyn a 2 fő főiskolai végzettségű könyvtáros munkáját közfoglalkoztatott dolgozók, nyári diákmunkán résztvevők és közösségi szolgáltató diákok segítik.

Szurdokpüspökiben 1 fő látja el a közművelődési és könyvtári feladatokat, az eMagyarország Pont működtetését, foglalkozások vezetését és a könyvtár takarítását. Igényelnek kulturális közfoglalkoztatottakat, tudnak fogadni iskolai közösségi szolgáltatókat is, de 2016-ban egy középiskolás sem jelentkezett közösségi munkára.

Somoskőújfaluban 1 fő könyvtáros és 1 művelődésszervező munkáját két kulturális munkás segíti, akik elsősorban a rendezvények szervezésében, valamint a kreatív foglalkozások lebonyolításában vesznek részt.

Rendezvények, intézményi kapcsolatok, kommunikáció

A könyvtárakkal kapcsolatban álló óvodákkal, iskolákkal, társadalmi és civil szervezetekkel, öntevékeny művészeti csoportokkal évek óta sikeresen működő kapcsolatok alakultak ki. Több helyen olyan civil összefogás tapasztalható, ahol kölcsönösen segítik egymás céljait és munkáját.

Az intézményi kommunikációra a települések többsége nagy hangsúlyt helyez. A település honlapján, vagy önálló honlapon megtalálható intézményük, bár azok tartalma több helyen frissítésre szorul. A Facebook közösségi oldalon is regisztrálnak, ahová a legfrissebb tartalmakat töltik fel. Az írott sajtóban való megjelenés mellett kiemelkedően fontosnak tartják a közvetlen kommunikációt, a személyes kapcsolattartást, a civil szervezetek tagjain keresztül is felhívják a figyelmet programjaikra. Saját készítésű szórólapok és plakátok terjesztésével látják el információval a lakosságot, rendezvényekre meghívókat küldenek.

Bátonyterenyn rendezvényeikre a meghívást már nemcsak hagyományos módon, hanem e-mail-ben is megküldik az olvasószolgálat adatbázisában szereplő érdeklődőknek, saját honlappal még nem rendelkeznek. Nagy népszerűségnek örvendő új kezdeményezésük a „Könyvturi” a Kastélykerti Könyvtárban. Lényege, hogy olyan könyveket, hagyatékot vesznek át, ami illeszkedik könyvtáruk gyűjtőköréhez, jó állapotúak, ezekből térítésmentesen

válogathatnak és vihetnek el olvasóik. Tájékoztatási céllal, programjaik népszerűsítése érdekében híryanagot állítanak össze, amit pl. facebookon, papírformában vagy némely esetben telefonos megkereséssel továbbítanak olvasóik felé.

A nyilvános könyvtárak figyelmet fordítanak az olvasói elégedettség mérésére nyomtatott kérdőívekkel, illetve interneten keresztül is lehetőséget adnak a könyvtárral kapcsolatos véleményük kifejtésére. Balassagyarmaton az előző évek olvasói elégedettség-mérései után, melyből képet kaptak a látogatóik könyvtárról alkotott véleményéről, 2016-ban egy konkrét rendezvényt választottak (Balassagyarmat barátainak találkozóját), és az ezzel kapcsolatos véleményeket gyűjtötték össze és elemezték.

Könyvtár felújítás, eszközbeszerzés

Továbbra is az egyik legfontosabb cél a könyvtárhasználók megfelelő kiszolgálása. Ehhez nagymértékben hozzájárul a könyvtári tér átalakítása, felújítása, a megfelelő infrastruktúra biztosítása.

Balassagyarmaton az érdekeltségnövelő támogatás eszközbeszerzésre fordítható részéből Samsung Galaxy tablet, BENQ Projektor lámpa és a Helytörténeti Gyűjtemény részére egy Nikon fényképezőgép került beszerzésre. Az év során vásároltak még 2 db számítógépet, egy Sony fényképezőgépet, 6 db védelmi szoftvert, 10 db vírusirtót és rendezvények lebonyolításához szükséges eszközöket. A könyvtár teljes területén parketta került lerakásra, ezzel egyidejűleg új folyóirat-olvasó részleget alakítottak ki. A munkálatok során megtörtént a teljes állomány átrendezése. A Balassagyarmati Fegyház és Börtönnel kötött együttműködési megállapodás alapján a polcok áthelyezési munkálatainál a fogvatartottak segítettek.

Rétság épülete az elmúlt években teljesen megújult. 2015-ben a belső munkálatok is elkezdődtek: villamos vezetékek cseréje, LED-es lámpák felszerelése, mellékhelyiségek teljes megújítása, a PVC padló helyettesítése laminált padlóval, a lépcső burkolatának csúszásmentesre cserélése, belső festés.

Bátonyterenyén a kisterenyei városrész könyvtárépülete kritikus állapotban van. A folyamatos beázások következtében az épület reped, süllyed, áporodott levegőjű, gomba és penész szagú. A város félreeső részében, nehezen megközelíthető helyen található. A könyvtári bútorzat egy része cseréire szorul, a világítás korszerűtlen. Az önkormányzat tervei között szerepel a Kastélykerti Könyvtár kiköltöztetése a város egy frekvenciáltabb helyére. A nagybátonyi könyvtár szolgáltatási környezete lényegesen modernebb, de itt is problémát jelent a beázás.

Tervek 2017 évre

2017-ben a hagyományos könyvtári tevékenységen túl az alábbi elképzeléseket készülnek megvalósítani:

Balassagyarmat: Kiemelt feladatuknak tekintik a minőségirányítási rendszer bevezetéséhez szükséges intézkedések megtételét, az ehhez szükséges dokumentumok összeállítását. A szabályzataik és mellékleteik átdolgozását, aktualizálását, térítési díjaik felülvizsgálatát; letéti állomány biztosítását a Szent Erzsébet Idősek Otthona számára, könyvkiadói tevékenységük folytatását; internet tanfolyam szervezését és lebonyolítását; informatikai illetve eszközbeszerzésre vonatkozó pályázatok benyújtását.

Rétság: 2017. évre tervezik a könyvtár bútorcseréjét, melyhez a belsőépítész terve már elkészült és a bútorgyártó céggel is felvették a kapcsolatot.

Bátonyterenye: Tervezik, hogy Facebook oldalukon ízelítőt, ajánlót adnak az új beszerzésű könyveikről. A korábban leselejtezett könyvekhez mihamarabb elkészítik a selejtezési jegyzéket. A jövőben kiemelt feladatnak tekintik a Corvina rendszer használatát, a 2016-ban beszerzett könyvek Corvina rendszerben történő feldolgozását. Témabibliográfia összeállítását tervezik az olvasók körében népszerű témákban. Szeretnék, ha 1 fő segédkönyvtáros felvétele növelné a szakmai munka hatékonyságát. Jövőbeli tervek között szerepel a Kastélykerti Könyvtár kiköltöztetése a város egy frekvenciáltabb helyére, használói elégedettség mérése, könyvtári hírek, rendezvények népszerűsítése a médiában, kiscsoportos klubfoglalkozások bevezetése, tematikus- és mesefoglalkozások az általános iskolás ill. óvodás korosztály számára. Újításként a könyvtár falain kívüli tevékenységeket kezdeményeznek, például: kitelepülés a város iskoláiba, közintézményeibe, kivinnék a könyveket a játszótérre, megjelenéne különböző városi rendezvényeken. A gyerekfoglalkozásokat diafilmvetítéssel is gazdagítanák. Terveznek olvasópályázatot a 2017. évi irodalmi évfordulókra alapozva.

Szurdokpüspöki: Könyvtárközi kölcsönzéshez ODR regisztráció elvégzése. Eredményes pályázat esetén az épület korszerűsítése (nyílászárók, almatúrák cseréje, falfestés, a kapu előtti balesetveszélyessé vált lépcső megjavítása, a tárolási gondok megoldására polcok beszerzése).

Együtműködés a Balassi Bálint Megyei Könyvtárral

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár feladatai végzése során nagy figyelmet fordít a települési nyilvános könyvtárakkal való szakmai együttműködésre. Folyamatosak a kérdőíves igényfelmérések, konzultációs lehetőségek. 2017-ben is segítjük szakmai továbbképzésekkel a könyvtárak munkáját. Tréningyszerű programot szervezünk az NKA-hoz beadott pályázat segítségével. Helyismereti kérdőív összeállításával és kiértékelésével felmérjük a települési nyilvános könyvtárak helyismereti gyűjteményeinek jelenlegi helyzetét.

Készítette: Herczegné Berze Anita

2017. augusztus